

Bibliografie

1. Arnheim, R., Anschauliches Denken. Zur Einheit von Bild und Begriff, DuMont Taschenbuch, Köln, 1996.
2. Cișman, A., Programul de formare C. Dezvoltatori de instrumente de evaluare a competențelor profesionale, Colegiul Tehnic „Dimitrie Leonida”, Iași, 2007.
3. Joița, E., *Formarea pedagogică a profesorului. Instrumente de învățare cognitiv-constructivistă*, E.D.P., București, 2007.
4. Neacșu, I., Metode și tehnici de învățare eficientă, Militara, București, 1990.
5. Schnotz, W., Wissenserwerb mit logischen Bildern, in: Wissenserwerb mit Bildern, Huber, Bern, 1994, p. 95–147.
6. Teorii ale învățării
<http://www.qreferat.com/referate/psihologie/TEORII-ALE-INVATARI255.php> (vizitat 29.05.2014).
7. Weidenmann, B., Informierende Bilder, in: Wissenserwerb mit Bildern. Instruktionale Bilder in Printmedien, Huber, Bern, 1994, p. 9–58

COMPETENȚA DE COMUNICARE: MODELELE LUI CANALE ȘI SWAIN, BACHMAN ȘI PALMER

Iuliana TIOSA, lector

Summary

Before the CEFRL there were more models of communication competence, which led to CEFRL. This article tends to analyze only two of them. It speaks about the model of Canale and Swain which comprises 4 main components and served to the development of the foreign language courses and of the linguistic tests. The second is the model of Bachman and Palmer, the speaking ability, which developed methods and instruments for the linguistic competence measurement.

1. Modelul de competență de comunicare al lui Canale și Swain

În 1980 Canale și Swain definesc trei componente ale competenței de comunicare: 1) componenta gramaticală, care se referă

la regulile gramaticale, normele și cuvintele unei limbi; 2) competența strategică, care reprezintă folosirea adecvată a tuturor strategiilor comunicaționale în raport cu contextul comunicării. Această strategie implică negocierea rândului-la-vorbire (turntalking) ca abilitate importantă în viața socială; 3) competența sociolingvistică, care vizează aspectele de adecvare socială a conținutului lingvistic. În modelul din anul 1980 [4, p. 1-47], competența sociolingvistică este alcătuită din 2 feluri de reguli: 1) reguli socioculturale ale utilizării limbii, adică modalitatea adecvată în care sunt produse și înțelese expresiile; 2) regulile de a ține un discurs centrat pe combinația expresiilor și funcțiilor comunicative și nu pe corectitudinea gramaticală a fiecărei expresii în parte, nici nu pe mulțimea de propoziții și funcțiile comunicative într-un context anumit. În 1983 Canale adaugă a patra componentă: 4) componenta discursivă, care presupune coeziunea și coerența necesară actului comunicațional într-un context dat. Toate componentele au aceeași valoare [3, p. 2-28].

Johnson și Johnson [6] definesc aceste subcompetențe în felul următor: competența gramaticală se referă la cunoașterea codului lingvistic și include cunoștințe lexicale și reguli din morfologie, sintaxă, semantică și fonologie. Competența socioculturală reprezintă cunoștințe despre raportul limbii cu contextul ei nonlingvistic. Competența discursivă este cunoașterea regulilor de combinare a exprimărilor lingvistice cu funcțiile lor comunicative. Competența strategică include strategii de comunicare verbale și nonverbale pentru evitarea insuccesului în comunicare.

În modelul lui Canale și Swain se evidențiază, mai întâi, diferența dintre cunoștințele despre limbă și competențele lingvistice, pe de o parte, iar pe cealaltă parte – abilitățile situative. În afară de aceasta, e important că acest model conține atât cunoștințe cognitive, cât și competențe performante. Anume modelul lui Canale și Swain a servit la dezvoltarea cursurilor de limbă străină și a testelor lingvistice corespunzătoare, astfel servind drept fundament teoretic pentru

învățarea comunicativă a limbii străine. Canale și Swain văd competența de comunicare ca o componentă a competenței generale lingvistice. Ei preiau conceptul lui Hymes și îl restructurează. În primul rând, exclud componenta *ability for use*, deoarece nu se edifică pe o bază teoretică solidă. Canale și Swain neagă rolul dominant al funcțiilor lingvistice la lecția de limbă străină, în schimb ei accentuează importanța competenței gramaticale, a competenței sociolingvistice și a strategiilor.

Canale și Swain spun despre modelul lor că este integrativ și poate fi văzut ca o sinteză dintre competență și performanță. Competența de comunicare nu poate fi direct observată, ci doar percepută în formă de performanță comunicativă. Deci, în definiția lor comunicarea este un comportament reciproc, multimodal, interactiv, final, care este încadrat într-un context caracterizat de restricții și succesul căruia este măsurat în conformitate cu rezultatul acestui comportament.

Totuși în literatura de specialitate modelul este criticat, mai întâi de toate, sub aspectul componentei competența strategică și interacțiunea componentelor între ele. Taylor [7, p. 148-168] spune că în competența strategică se vorbește doar despre strategii compensatorii, că nu se face diferența dintre cunoaștere și abilitate, că nu se vorbește despre tot spectrul de strategii.

2. Modelul lui Bachman și Palmer(1996) *abilitatea de a vorbi*

Bachman vorbește despre *communicative language ability* – abilitatea lingvistică, pe care o definește ca fiind compusă din ambele cunoașteri (cunoștințe lingvistice și competența strategică), sau competență și capacitatea de implementare, sau execuție a acesteia în uzul lingvistic comunicativ, corespunzător și contextualizat.

Limbajul este o negociere dinamică și interactivă a intereselor vizate între doi sau mai mulți indivizi într-o situație specifică. Bachman și Palmer [2, p. 60] afirmă că utilizatorilor lingvistici le corespund

următoarele caracteristici: variabile ce țin de personalitate; cunoștințe generale (topical knowledge); scheme afective; abilitatea lingvistică.

Grotjahn [5, p. 77-81] spune că modelul lui Bachman a apărut, mai întâi de toate, din necesitatea de a testa limba străină. El trebuia să dezvolte metode și instrumente de măsurare a rezultatelor în baza unui model teoretic al competenței lingvistice.

Abilitatea lingvistică este compusă, mai întâi, din trei componente: 1) competența lingvistică, 2) competența strategică, 3) mecanisme psihofiziologice (se referă la procese neurologice și fiziologice care se folosesc în timpul vorbirii, de ex., diferențierea dintre canalul auditiv și vizual). În anul 1996 apare modelul simplificat al lui Bachman și Palmer. În acest model, ei renunță la mecanismele psihofiziologice, înlocuiesc termenul de competență ilocuționară prin cunoștințe funcționale, în domeniul cunoștințe lingvistice se înlocuiește termenul competență prin cunoaștere (knowledge) și la aceasta se adaugă o componentă care *se referă la conținut*, adică cunoștințe bazate pe conținut.

Conform noului model, abilitatea lingvistică este alcătuită din:

1) cunoștințe lingvistice, care se împart în a) cunoștințe structurale (competența organizatorică) și b) pragmatice;

2) competența strategică, care este capacitatea mentală de a implementa competența lingvistică în utilizarea contextualizată a limbii, care conține următoarele componente: a) decizia referitor la obiectivele care urmează să fie realizate; b) evaluarea; c) planuirea în sensul formulării și alegerii planurilor pentru soluționarea unei probleme [5, p. 77-81].

Partea din model care se referă la componenta lingvistică este cea mai voluminoasă. Competența lingvistică este clasificată în 2 tipuri: competența organizatorică și cea pragmatică. Competența organizatorică include abilitățile care sunt necesare pentru structura formală a limbii, cu scopul de a realiza propoziții corecte gramatical, ca să stabilească o legătură dintre propoziții, ca să fie posibilă apariția

textelor [1, p. 87]. Această competență organizatorică este împărțită în competență gramaticală și textuală. Competența gramaticală se referă la cunoștințe despre lexic, morfologie, sintaxă, fonetică, iar competența textuală iese în afara propoziției și se referă la cunoștințe despre convenții, cum expresiile în ansamblu fac un text, ca să corespundă regulilor de coeziune și retorice ale textelor.

Competența pragmatică include în sine felurile de competență, respectiv cunoștințele care se utilizează în uzul lingvistic contextualizat și în interpretarea actelor ilocuționare potrivite discursului. Cunoștințele pragmatice se referă la cunoștințe funcționale (funcția de prezentare, de exprimare, funcțiile manipulative, euristice, imaginative) și cunoștințe sociolingvistice (dialecte, idiomatice, referințe culturale) [5, p. 77-81]. Competența sociolingvistică constă în conștientizarea convențiilor dependente de contextul în care se utilizează limba. La aceste convenții se referă, după Bachman, diferențele în ceea ce privește noțiunile de dialect sau varietate, nativitatea și autenticitatea exprimării, referințele culturale, precum și idiomele cu referință culturală.

Competența strategică implică abilitatea mentală de a traduce componentele competenței lingvistice în uzul real comunicativ lingvistic și de aceea se află între competență și performanță.

Competența de comunicare a lui Bachman conține câte o componentă de evaluare, de planuire și de realizare. Aceste componente permit vorbitorului să cântărească obiectivele comunicative, să evalueze resursele prezente pentru realizarea acestor obiective, să evalueze succesul acțiunii realizate [8, p. 24-26].

Majoritatea cercetătorilor sunt de părerea că modelul lui Bachman și Palmer este reușit, deoarece a dezvoltat metode și instrumente pentru măsurarea competenței lingvistice.

Bibliografie

1. Bachman, L.F., *Fundamental Considerations in Language Testing*, Oxford University Press, Oxford, 1990.

2. Bachman, L.F., Palmer, A.S., Language Testing in Practice, Oxford University Press, Oxford, 1996.
3. Canale, M., From Communicative Competence to Communicative Language Pedagogy, în: Richards, Jack C. și Schmidt, Richard W., Language and Communication, Longman, Harlow, 1983, pp. 2-28.
4. Canale, M. și Swain, M. Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing, Applied Linguistics, 1980, 1(1), 1-47.
5. Grotjahn, R, Leistungsmessung und Leistungsevaluation, Narr, Tübingen, 2001, pp. 77-81.
6. Johnson, K. și Johnson, H., Encyclopedic Dictionary of Applied Linguistics, Blackwell, Oxford, 1998.
7. Taylor, D., The Meaning and Use of the Term Competence, în: Linguistics and Applied Linguistics, 1988, 9(2), pp. 148-168.
8. Vogt, K., Fremdsprachliche Kompetenzprofile, Narr, Tübingen, 2011, pp. 24-26.

DIE SPRACHLICHEN PHÄNOMENE IN DER FUNKTIONALEN GRAMMATIK UND DIDAKTISCHE ASPEKTE

Tatiana GUZUN, lector

Rezumat

Acest articol prezintă abordarea fenomenelor lingvistice din perspectiva Gramaticii Funcționale și aspectele didactice ale acestui curent lingvistic. În lucrare este specificată o descriere a taxonomiei Gramaticii Funcționale și a conceptului de reflexie asupra limbii prin accentuarea importanței funcției și semnificației fenomenelor lingvistice în cadrul predării gramaticii la lecția de limbă străină. Articolul ilustrează funcțiile limbii și modul în care acestea se realizează la lecția de limbă străină conform principiilor gramaticii funcționale.

Die funktionale Grammatik versucht, die Struktur der Sprache anhand der Funktion der Sprache zu erklären. Ausgehend von der Annahmen, dass die zentrale Funktion der Sprache der Ausdruck von